

Onderweg naar Santiago (I)

Advocaat Huub van Stiphout wandelt naar Santiago de Compostela in Spanje, en seint daarover korte berichten door.

Nadat een goede vriend in 2002 de voettocht naar Santiago de Compostela had voltooid, besloten mijn vrouw Trudi en ik de tocht óók te maken. We begonnen niet in Nederland – te ver – maar in de Puy en Velay in de Auvergne, altijd nog ruim 1500 kilometer van Santiago verwijderd. Waarom doet een mens zoiets? Herman Vuijsje zat wat mij betreft dicht bij het goede antwoord, toen hij, over een hele dag lopen zei: 'ik heb vandaag alleen gelópen, niks gedacht, m'n kop leegge-maakt'. *Dolce pensare niente.*

Op Paasmaandag stonden we om 07.00 uur in de Kathedraal van Le Puy om de pelgrimszegen in

ontvangst te nemen. Baat het niet, schaadt het niet. Het 'Salve Regina' werd gezongen, waarin de maagd Maria als 'advocata nostra' werd gepresenteerd, vermoedelijk om onze zaak bij het hemelse gerecht te bepleiten. Amper hadden we Le Puy verlaten of we ontmoetten de Belg Joren, werkzaam bij de Belgische ambassade in Londen, die voorheen twee jaar als advocaat werkzaam was. We zouden hem de dagen erna vaker treffen.

Inmiddels zijn we na twaalf dagtochten 245 km dichter bij ons doel. We liggen op schema, al waren we dagelijks langer onderweg dan onze gids ons belooft. De vele regen van de laatste dagen, die paden tot rivieren en afdalingen gevaarlijk maakte, was daar debet aan. Vooralsnog kon die regen ons niet deren; niet zolang we 's avonds, als beloning voor onze inspanningen,

konden genieten van de gerechten van de Franse keuken.

De wandelroute wordt, behalve door de roodwitte strepen van de Grande Randonnée 65, gemarkeerd door talloze kruisbeelden, van hout en van ijzer, nieuwe en oude. Aan de voet ervan liggen stenen opgestapeld, waarin naar het schijnt de zorgen van de legger zijn vervat. In Saint Relix legde ik bij zo'n kruisbeeld twee stenen neer. Eén voor mijn kantoor, dat thans de oneerlijke concurrentie van het Buro voor Rechtshulp, advocatenkantoor in wording, ondervindt. (Heeft de Algemene Raad niet te gemakkelijk medewerking verleend?) En één voor de Landelijke Orde, vanwege de proef met de resultaatafhankelijke beloning. Baat het niet...

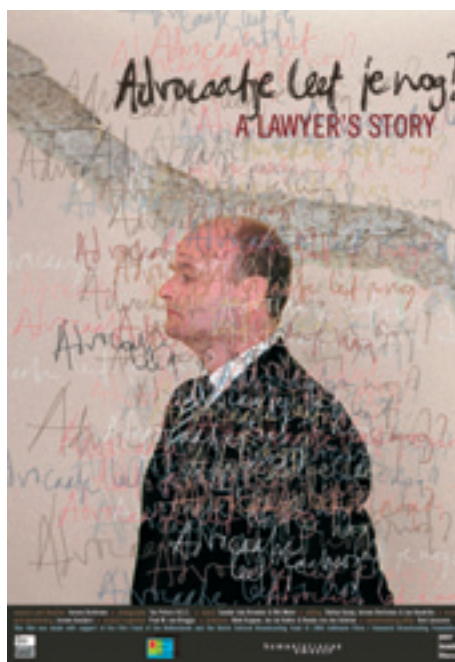
(La Cassagrole, Frankrijk, 22 april 2004)

Door bom verdwaald

Een bom in het kantoor: dat overkwam de bekende Utrechtse strafpleiter Paul Bovens in mei 2001. Advocaten worden wel vaker bedreigd, steeds vaker zelfs, maar die bom slaat nog steeds alles. Najaar 2001 besloot Bovens te stoppen als advocaat. Waarom precies? Documentairemaker Jeroen Berkvens zocht het antwoord.

Komende zondag, 16 mei, gaat in het Amsterdamse Ketelhuis 'Advocaatje leef je nog' in première, de documentaire die Jeroen Berkvens maakte over de dramatische wending in Bovens' loopbaan. De film begint met een mooi vormgegeven reconstructie van de bomexplosie, en eindigt in mineur, met veel sneeuw. In het kleine uur tussendoor zien we een man die zoekende is. Hij heeft 'nog geen dag spijt gehad' dat hij zijn beroep eraan gaf; zonder de aanslag had hij 'niet alles op een rijtje gezet' en niet besloten er een punt achter te zetten. Hij zei na de aanslag dat hij het wel een tijdje kon uitzingen, en nu ziet hij wel 'wat er langs komt, maar tot nu toe is dat niets; ze weten me kennelijk niet te vinden'. Af en toe gaat hij bij de politie langs om te horen of ze al wat verder zijn met zijn zaak. 'Nee, helaas.'

De film schetst op nogal fragmentarische wijze hoe het Bovens sinds de aanslag vergaat. De kijker moet zelf maar bedenken wat zich wanneer precies heeft afgespeeld, wat reconstructie is en wat echt, welke relatie Bovens precies onderhoudt met de paar andere mensen die in beeld komen. Door de manier van filmen kun je ook niet zien in welke auto hij nou

rijdt, terwijl die toch vaak in beeld komt. Extreme close-ups worden afgewisseld met esthetisch verantwoorde zwartwitbeelden en dromerige blikken op het huis en de tuin, waarin de hoofdpersoon geregeld doende is. Een strijkkwartet geeft het geheel een doordringende toon. Maar waarom zo dramatisch doen? Was strafpleiter zijn dan zo'n onthutsend beroep?

'Kun je gelukkig worden in de advocatuur? Ik vraag het me af, als ik bijvoorbeeld denk aan het merkwaardige sociale leven van veel collega's.' Bovens was toen niet gelukkig, maar nu is hij het evenmin. Zijn

ouders zijn blij dat hij is gestopt, zijn moeder vindt het verstandig: 'Je was gewoon niet meer de Paul zoals ik die kende van Maastricht.' Wat was nu voor hem zelf doorslaggevend? Wilde hij het rustiger aan doen? Was hij, begrijpelijk, bang geworden? Je hoort hem voortdurend denken, piekeren, aarzelen, maar Bovens beslist niets en de film kiest evenmin.

'Een paar maanden na de aanslag heb ik de rekening opgemaakt. Ik legde op een zondag de dossiers op een rij. Wat heb ik onderhanden, wat vind ik nog leuk? Ik heb alles gezien, kille liquidaties, gepassioneerde moorden op familieleden – moet je het dan toch maar voortzetten in de hoop dat je nog eens de zaak van je leven zult krijgen? Ik ben 44, te vroeg om te stoppen, en ik zat bovendien commercieel gezien aan de top, maar daar moet je niet op afgaan.' Misschien niet, maar waarop dan wel? Paul Bovens weet het nog niet.

Hiddema weet het wel. Tegen het eind van de film loopt Bovens tijdens het Maastrichtse carnaval de beroemde strafadvocaat Theo Hiddema tegen het lijf. De laatste is volkomen zeker van zichzelf en grossiert in grappig getoonzette sneren: 'Je hebt dus zelf naar een climax toegewerkt! En nu stop je, zodat iedereen des te beter weet dat die advocaten in hun leven maar een paar jaar hoeven te werken. Ik ga nog altijd door.' Paul Bovens staat erbij, mompelt wat moeilijke zinnen en lacht zichzelf weg. Een aangrijpende scène, een van de weinige.

(LH)

'Advocaatje leef je nog' draait vanaf 20 mei in vijftien filmtheaters door het hele land.